

WOJEWODA DOLNOŚLĄSKI

Wrocław, dnia 14 sierpnia 2023 r.

ZP-KNPS.431.6.27.2023.KJ

Pani
Agnieszka Sikora
Kierownik
Gminnego Ośrodka
Pomocy Społecznej
w Nowej Rudzie

Wystąpienie pokontrolne

W dniach 15-16 maja 2023 r., na podstawie art. 22 pkt 8 oraz art. 126 i art. 127 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tekst jednolity Dz. U. z 2023 r., poz. 901 ze zm.), zwanej dalej „ustawą” oraz § 5 rozporządzenia z dnia 9 grudnia 2020 r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej (Dz. U. z 2020 r. poz. 2285) zespół kontrolerów: Krzysztof Jakubowski – inspektor wojewódzki, przewodniczący zespołu, Anita Denes Ziemkiewicz – inspektor wojewódzki, kontroler przeprowadził kontrolę kompleksową w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Nowej Rudzie, z zakresu realizacji zadań wynikających z ustawy, w szczególności zgodności zatrudnienia pracowników jednostki z wymaganymi kwalifikacjami, jak również zapisów art. 17 ust. 1, art. 17 ust. 2, art. 18 ust. 1 i zadań wynikających z art. 110 ustawy, obejmującą okres od dnia 1 stycznia 2022 r. do dnia 15 maja 2023 r.

Kontrolę przeprowadzono zgodnie z zatwierdzonym w dniu 22 grudnia 2022 r. przez Wojewodę Dolnośląskiego planem kontroli na I półrocze 2023 r.

Jednostką kieruje Pani Agnieszka Sikora zatrudniona na stanowisku Kierownika Ośrodka od dnia 1 lipca 2020 r.

Pani Agnieszka Sikora ponosi odpowiedzialność za realizowane zadania w okresie objętym kontrolą.

Podpisany w dniu 3 lipca 2023 r. protokół kontroli, do którego nie wniesiono zastrzeżeń, zawierał ustalenia dokonane w oparciu o udostępnioną w toku kontroli dokumentację oraz udzielone wyjaśnienia.

Wojewoda Dolnośląski ocenia pozytywnie z nieprawidłowościami działania Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Nowej Rudzie w zakresie zgodności zatrudnienia pracowników jednostki z kwalifikacjami wymaganymi ustawą oraz realizacji zadań wynikających z ustawy.

Ustalono, że Gmina realizuje zadania własne o charakterze obowiązkowym wynikające z art. 17 ust. 1 pkt 1, 2, 3, 4, 5, 6, 10, 11, 12, 14, 15, 16, 16a, 17, 18, 19 i 20 ustawy, które dotyczą:

- opracowania i realizacji gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych (pkt 1),
- sporządzania zgodnie z art. 16a oceny w zakresie pomocy społecznej (pkt 2),
- zapewnienia posiłku i niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym (pkt 3),
- przyznawania i wypłacania zasiłków okresowych (pkt 4),
- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych (pkt 5),
- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych na pokrycie wydatków powstałych w wyniku, zdarzenia losowego (pkt 6),
- świadczenia pracy socjalnej (pkt 10),
- organizowania i świadczenia usług opiekuńczych, w miejscu zamieszkania, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi (pkt 11),
- prowadzenia i zapewnienia miejsc w mieszkaniach chronionych (pkt 12),
- dożywiania dzieci (pkt 14),
- sprawiania pogrzebu, w tym osobom bezdomnym (pkt 15),
- kierowania do domu pomocy społecznej i ponoszenia odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w tym domu (pkt 16),
- przyznawania pomocy osobom mającym trudności w przystosowaniu się do życia po zwolnieniu z zakładu karnego (pkt 16a),
- sporządzania sprawozdawczości oraz przekazywania jej właściwemu wojewodzie w formie dokumentu elektronicznego, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego (pkt 17),
- utworzenia i utrzymywania ośrodka pomocy społecznej, w tym zapewnienia środków na wynagrodzenie pracowników (pkt 18),
- przyznawania i wypłacania zasiłków stałych (pkt 19),
- opłacania składek na ubezpieczenie zdrowotne określonych w przepisach o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (pkt 20).

W okresie objętym kontrolą Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Nowej Rudzie, na podstawie Upoważnienia Wójta Gminy Nowa Ruda, wydawał decyzje administracyjne w sprawach dotyczących potwierdzenia prawa do świadczeń opieki zdrowotnej.

Zadania z art. 17 ust. 1 pkt 7, 8 i 9 ustawy nie były realizowane, bowiem, jak wyjaśnił Kierownik GOPS w Nowej Rudzie w okresie objętym kontrolą nie wpłynęły wnioski w zakresie:

- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych na pokrycie wydatków na świadczenia zdrowotne osobom bezdomnym oraz innym osobom niemającym dochodu i możliwości uzyskania świadczeń na podstawie przepisów o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (pkt 7),
- przyznawania zasiłków celowych w formie biletu kredytowanego (pkt 8),
- opłacania składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe za osobę, która zrezygnuje z zatrudnienia w związku z koniecznością sprawowania bezpośredniej, osobistej opieki nad długotrwale lub ciężko chorym członkiem rodziny oraz wspólnie niezamieszkującymi matką, ojcem bądź rodzeństwem (pkt 9).

Ustalono, że Gmina Nowa Ruda realizuje zadania własne wynikające z art. 17 ust. 2 pkt 1, 4 i 5 ustawy, które dotyczą:

- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych specjalnych (pkt 1),
- realizacji programów osłonowych (pkt 4),
- współpracy z powiatowym urzędem pracy w zakresie upowszechniania ofert pracy oraz informacji o wolnych miejscach pracy, upowszechniania informacji o usługach poradnictwa zawodowego i o szkoleniach oraz realizacji Programu Aktywizacja i Integracja, o którym mowa w przepisach o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (pkt 5).

Gmina Nowa Ruda nie realizuje zadania z art. 17 ust. 2 pkt 2 ustawy dotyczącego przyznawania i wypłacania pomocy na ekonomiczne usamodzielnienie w formie zasiłków, pożyczek oraz pomocy w naturze, gdyż jak wyjaśnił Kierownik Ośrodka w okresie objętym kontrolą nie wpłynęły wnioski w tym zakresie.

Gmina Nowa Ruda nie realizowała zadania z art. 17 ust. 2 pkt 3a ustawy dotyczącego opracowywania i realizacji projektów socjalnych, ze względu na utrzymującą się epidemię Covid -19 i stan zagrożenia epidemiologicznego.

Gmina Nowa Ruda nie prowadzi domów pomocy społecznej o zasięgu gminnym (zadanie z art. 17 ust. 2 pkt 3 ustawy). Jak wyjaśnił Kierownik Ośrodka klienci kierowani są do dps o zasięgu powiatowym usytuowanych na terenie Gminy Nowa Ruda i Miasta Nowa Ruda, bądź wedle wskazań lekarskich zgodnie z jednostki chorobowymi.

Na terenie Gminy Nowa Ruda funkcjonuje dzienny ośrodek wsparcie pod nazwą Klub Seniora z siedzibą w Jugowie, ul. Główna 91, który zapewnia wsparcie seniorom z terenu Gminy w postaci oferty opiekuńczej, aktywizacyjnej, rekreacyjnej, kulturalnej i prozdrowotnej. Do Klubu Senior mogą być przyjęte osoby nieaktywne zawodowo, które ukończyły 60 lat i są mieszkańcami Gminy Nowa Ruda. Przynależność do Klubu jest oparta na zasadzie dobrowolności po uprzednim wypełnieniu deklaracji uczestnictwa w Klubie. Klub Senior może liczyć maksymalnie 30 osób. Klub Senior jest czynny od poniedziałku do piątku w godzinach dostosowanych do potrzeb i możliwości uczestników.

W trakcie kontroli ustalono, że Gmina wykonuje zadania wynikające z art. 18 ust. 1 pkt 6 i 9 ustawy, które dotyczą:

- realizacji zadań wynikających z rządowych programów pomocy społecznej, mających na celu ochronę poziomu życia osób, rodzin i grup społecznych oraz rozwój specjalistycznego wsparcia (pkt 6),
- wypłacania wynagrodzenia za sprawowanie opieki (pkt 9).

Zadania z art. 18 ust. 1 pkt 3, 4, 7 i 8 ustawy dotyczące:

- organizowania i świadczenia specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi (pkt 3),
- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych na pokrycie wydatków związanych z kłeską żywiolową i ekologiczną (pkt 4),
- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych, a także udzielania schronienia, posiłku oraz niezbędnego ubrania cudzoziemcom, o których mowa w art. 5a (pkt 7),
- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych, a także udzielania schronienia oraz zapewnienia posiłku i niezbędnego ubrania cudzoziemcom, którym udzielono zgody na pobyt ze względów humanitarnych lub zgody na pobyt tolerowany na terytorium Rzeczypospolitej

Polskiej (pkt 8),

nie były realizowane, bowiem, jak wyjaśnił Kierownik Ośrodka, w okresie objętym kontrolą nie wpłynęły wnioski w tym zakresie.

Gmina Nowa Ruda nie realizuje zadania wynikającego z art. 18 ust. 1 pkt 5 ustawy dotyczącego rozwijania infrastruktury ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi. Jak wyjaśnił Kierownik Ośrodka mieszkańcy Gminy mogą korzystać z usług Powiatowego Środowiskowego Domu Samopomocy w Kłodzku.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowej Rudzie koordynował realizację Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych (art. 110 ust. 4 ustawy).

GOPS w Nowej Rudzie nie wytaczał powództwa o roszczenia alimentacyjne na rzecz mieszkańców Gminy (art. 110 ust. 5 ustawy). Kierownik Ośrodka wyjaśnił, że osobom zgłaszającym się do Ośrodka udzielano informacji o sposobie wytaczania powództwa o roszczenia alimentacyjne, proponowano możliwość skorzystania z bezpłatnej pomocy prawnej, a także udostępniano wzory pism procesowych.

W okresie objętym kontrolą GOPS w Nowej Rudzie nie kierował wniosków o ustalenie niezdolności do pracy, niepełnosprawności i stopnia niepełnosprawności do organów określonych odrębnymi przepisami oraz do innych instytucji. Kierownik Ośrodka wyjaśnił, że, GOPS udostępnia druki i udziela informacji dotyczących kierowania wniosków o wydanie orzeczenia o stopniu niepełnosprawności do Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Stopniu Niepełnosprawności w Kłodzku.

Kierownik Ośrodka składał Radzie Gminy coroczne sprawozdania z działalności Ośrodka oraz przedstawiał potrzeby w zakresie pomocy społecznej (art. 110 ust. 9 ustawy).

Kierownik Ośrodka Pomocy Społecznej w Nowej Rudzie spełnia odpowiednie wymogi w zakresie kwalifikacji zawodowych wskazane w art. 122 ust. 1 ustawy, tj. posiada wymagany staż pracy w pomocy społecznej oraz specjalizację z zakresu organizacji pomocy społecznej.

Pracownicy socjalni zatrudnieni w Ośrodku spełniają wymogi odnośnie kwalifikacji zawodowych wskazane w art. 116 i 156 ustawy.

W okresie objętym kontrolą dodatek do wynagrodzenia 400 zł, wynikający z art. 121 ust. 3a ustawy otrzymywali wszyscy pracownicy socjalni zatrudnieni w OPS w pełnym wymiarze czasu pracy realizujący pracę socjalną lub przeprowadzający wywiady środowiskowe poza siedzibą jednostki. Ww. dodatek nie był wliczany do kwoty minimalnego wynagrodzenia pracowników socjalnych.

Rejon działania kontrolowanej jednostki obejmuje Gminę Nowa Ruda zamieszkałą przez 10 842 mieszkańców, w tym 154 rodziny i osoby samotnie gospodarujące objęte pracą socjalną (stan na dzień 31.12.2022 r.) i 10 800 mieszkańców, w tym 94 rodziny i osoby samotnie gospodarujące objęte pracą socjalną (stan na dzień 30.04.2023 r.). W GOPS na dzień kontroli zatrudnionych było 5 terenowych pracowników socjalnych (5 etatów).

Zgodnie z art. 110 ust. 11 ustawy ośrodek pomocy społecznej (...) powinien zatrudniać pracowników socjalnych proporcjonalnie do liczby ludności gminy, w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na 2 000 mieszkańców lub proporcjonalnie do liczby rodzin i osób samotnie gospodarujących, objętych pracą socjalną w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na nie więcej niż 50 rodzin i osób samotnie gospodarujących.

W przypadku GOPS w Nowej Rudzie powyższy wskaźnik jest spełniony w stosunku do liczby mieszkańców oraz rodzin i osób samotnie gospodarujących objętych pracą socjalną.

W okresie objętym kontrolą Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowej Rudzie realizował zadania z pomocy społecznej wynikające z ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa (Dz. U. z 2023 r. poz. 103 ze zm.).

W trakcie kontroli ustalono, że Ośrodek realizował:

- 1) Jednorazowe świadczenie pieniężne,
- 2) Pomoc doraźną w postaci posiłków dla dzieci i młodzieży,
- 3) Pomoc w postaci sprawienia pogrzebu.

Ustalono, że Kierownik oraz dwóch specjalistów pracy socjalnej Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Nowej Rudzie zostało upoważnionych przez Wójta Gminy Nowa Ruda do prowadzenia postępowań w sprawach jednorazowego świadczenia pieniężnego dla obywateli Ukrainy, na podstawie art. 31 ust 3 ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa.

W sprawach dotyczących przyznawania i wypłacania zasiłków celowych stwierdzono nieprawidłowość:

1. W sprawie nr 1 (W.W.) zakończonej decyzją o nr GOPS-PS.5012.57.21.001.2022.KSy z dnia 25 lutego 2022 r. w aktach sprawy brak jest zwrotnego potwierdzenia odbioru niniejszej decyzji przez Stronę. Ośrodek dysponuje wyłącznie wyciągiem z książki

nadawczej potwierdzającym w dniu 2.03.2022 r. nadanie przesyłki pocztowej do W.W. (bez przypisania korespondencji do konkretnej decyzji).

Właściwe doręczenie decyzji ma kluczowe znaczenie dla jej wykonania. Czynności materialno-techniczne doręczenia są sformalizowane ze względu na konieczność ścisłego określenia faktów powodujących skutek prawny. Ścisłe przestrzeganie tych wymagań formalnych należy do obowiązków organu administracyjnego, albowiem od skuteczności doręczenia zależą w wielu przypadkach uprawnienia procesowe i materialno-prawne stron.

Przepisy art. 39 i następane k.p.a., regulujące kwestie doręczeń w postępowaniu administracyjnym, nie mają w żadnym stopniu charakteru uznaniowego, są to przepisy bezwzględnie obowiązujące. Obowiązek dysponowania przez organ dokumentem potwierdzającym odbiór aktu jest jasno i jednoznacznie sformułowany. Decyzje administracyjne należy doręczać za pokwitowaniem przez pocztę, przez swoich pracowników lub przez inne upoważnione osoby lub organy. Pisma doręcza się stronie, a gdy strona działa przez przedstawiciela – temu przedstawicielowi (art. 40 k.p.a.).

W sprawach dotyczących prowadzenia i zapewniania miejsc w mieszkaniach chronionych stwierdzono nieprawidłowość:

1. We wszystkich skontrolowanych sprawach przed wydaniem decyzji administracyjnych przyznających pomoc w formie pobytu w mieszkaniu chronionym nie dokonywano pisemnych uzgodnień pomiędzy pracownikiem socjalnym podmiotu kierującego, a osobą ubiegającą się o skierowanie do korzystania ze wsparcia w mieszkaniu chronionym lub jej przedstawicielem ustawowym w zakresie: celu pobytu, okresu pobytu, rodzaju i zakresu świadczonego wsparcia, odpłatności osoby korzystającej ze wsparcia, sposobu zgłaszania planowanej nieobecności w mieszkaniu chronionym, zasad i sposobu realizacji programu usamodzielniania osoby korzystającej ze wsparcia lub programu wspierania osoby.

Zgodnie z art. 53 ust. 9 i ust 10 pkt 1-6 ustawy etap wydania decyzji kierującej do korzystania ze wsparcia w mieszkaniu chronionym poprzedzają pisemne uzgodnienia między pracownikiem socjalnym jednostki organizacyjnej pomocy społecznej, pracownikiem socjalnym organizacji pożytku publicznego a osobą ubiegającą się o skierowanie, które dotyczą celu pobytu, okresu pobytu, rodzaju i zakresu świadczonego wsparcia, odpłatności osoby korzystającej ze wsparcia, sposobu usprawiedliwiania nieobecności w mieszkaniu chronionym, zasad i sposobu realizacji programu usamodzielniania osoby lub programu wspierania osoby. Ustawodawca niniejsze

uzgodnienia nakazał dokonywać w formie pisemnej co oznacza, że ustne uzgodnienia w tym zakresie każdorazowo należy formalizować na piśmie.

W sprawach dotyczących pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa stwierdzono następujące nieprawidłowości;

1. We wszystkich skontrolowanych sprawach Ośrodek nie doręczał Stronie informacji o przyznaniu pomocy w formie posiłku przyznanego doraźnie. W dokumentacji nie było adnotacji służbowych na temat sposobu przekazania informacji o terminie przyznania pomocy.
2. We wszystkich skontrolowanych sprawach Ośrodek nie informował placówek zapewniających dożywianie o udzieleniu pomocy doraźnej w formie dożywiania dzieci i młodzieży Uchodźców z Ukrainy. W dokumentacji nie było adnotacji służbowych na temat sposobu przekazania informacji o terminie przyznania pomocy.

W wyniku przeprowadzonego postępowania kontrolnego stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Brak właściwego potwierdzenia doręczenia stronie decyzji administracyjnej w oparciu, o którą realizowane było świadczenie pieniężne w formie zasiłku celowego.
2. Brak pisemnych uzgodnień dokonanych przed wydaniem decyzji administracyjnych kierujących do korzystania ze wsparcia w mieszkaniu chronionym pomiędzy pracownikiem socjalnym podmiotu kierującego, a osobami ubiegającymi się o skierowanie do korzystania ze wsparcia w mieszkaniu chronionym.
3. Brak pisemnej informacji dla:
 - świadczeniobiorców o przyznaniu pomocy w formie posiłku przyznanego doraźnie na czas nie dłuższy niż 2 miesiące obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa,
 - placówki, w której udzielano świadczenia w formie posiłku przyznanego doraźnie na czas nie dłuższy niż 2 miesiące obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa.

Wobec stwierdzonych nieprawidłowości wydaje się następujące zalecenie pokontrolne:

1. Decyzję administracyjną w sprawach pomocy społecznej doręczać stronie postępowania za pokwitowaniem przez pocztę, przez swoich pracowników lub przez inne upoważnione osoby lub organy, a gdy działa przez przedstawiciela - temu przedstawicielowi. W przypadku doręczania pism w lokalu organu administracji publicznej lub przez

pracowników, dopilnować, aby odbierający pismo potwierdzał doręczenie mu pism swym podpisem ze wskazaniem daty doręczenia.

Podstawa prawna: art. 39, art. 40 § 1, art. 42 § 2, art. 46 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (t. j. Dz. U. z 2023 r., poz. 775 ze zm.).

Termin realizacji: na bieżąco.

2. Każdorazowo przed wydaniem decyzji administracyjnej kierującej do korzystania ze wsparcia w mieszkaniu chronionym dokonywać pisemnych uzgodnień pomiędzy pracownikiem socjalnym podmiotu kierującego, a osobami ubiegającymi się o skierowanie do korzystania ze wsparcia w mieszkaniu chronionym lub jej przedstawicielami ustawowymi w zakresie: celu pobytu, okresu pobytu, rodzaju i zakresu świadczonego wsparcia, odpłatności osoby korzystającej ze wsparcia, sposobu zgłaszania planowanej nieobecności w mieszkaniu chronionym, zasad i sposobu realizacji programu usamodzielniania osoby korzystającej ze wsparcia lub programu wspierania osoby.

Podstawa prawna: art. 53 ust. 9 i 10 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2023 r., poz. 901 ze zm.).

Termin realizacji : na bieżąco.

3. Wszelkie sprawy należy prowadzić i załatwiać na piśmie utrwalonym w postaci papierowej lub elektronicznej.

Podstawa prawna: art. 14 § 1a ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (t. j. Dz. U. z 2023 r., poz. 775 ze zm.).

Termin wykonania: na bieżąco.

POUCZENIE

Zgodnie z art. 128 ust. 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2023 r., poz. 901 ze zm.) kierownik jednostki podlegającej kontroli może w terminie 7 dni od dnia otrzymania zaleceń pokontrolnych zgłosić do nich pisemne zastrzeżenia do Dyrektora Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu. W przypadku niewniesienia zastrzeżeń do sformułowanych zaleceń pokontrolnych uprzejmie proszę o poinformowanie tutaj Wydziału, w terminie 30 dni od daty otrzymania niniejszego pisma, o sposobie wykorzystania wyników kontroli, realizacji powyższych zaleceń lub przyczynach braku ich realizacji.

Otrzymują:

1. Wójt Gminy Nowa Ruda
2. a/a

Z up. WOJEWODY DOLNOŚLĄSKIEGO

Danuta Zawilla
ZASTĘPCA DYREKTORA WYDZIAŁU
Zdrowia i Polityki Społecznej

